

# Als alleen het beste goed genoeg is

Pedagogisch beleidsplan

*Zand op de mat*

Versie 4 september 2012



## Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Samenvatting	4
3. Het pedagogisch klimaat	5
3.1 Algemeen	5
3.2 Veiligheid	5
3.3 De houding van de gastouder	5
3.4 Normen en waarden	6
3.5 Voeding	6
3.6 De natuur	6
3.7 Observeren	7
4. De leeftijdsfasen van de kinderen	8
4.1 Baby's	8
4.2 Dreumes en peuter	8
4.3 Schoolkinderen	9
5. De werkwijze	10
5.1 De werkwijze	10
5.2 De gastouder	10
5.3 Het woonhuis	10
5.4 Het aantal kinderen	11
5.5 Zand op de mat	11
Bijlage 1 Kwaliteitsnormen opvangruimte	12

## 1. Inleiding

De gastouders van Zand op de mat werken met een duidelijke visie. Ze handelen professioneel en maken bewuste keuzes. In dit pedagogisch plan staat de visie van gastouderbureau Zand op de mat beschreven. Je kunt dit zien als een basisplan. Gastouders van Zand op de mat kunnen zich vinden in deze visie en werken volgens deze uitgangspunten. Daarnaast breiden zij dit basisplan uit met hun eigen pedagogisch plan welke specifiek op hun situatie van toepassing is.

Dit pedagogisch plan is zo praktisch mogelijk gehouden. Het doel van dit plan is om de gastouders handvatten te bieden om hun opvang vorm te geven.

## 2. Samenvatting

Dit pedagogisch plan is de basis van iedere gastouder die zich aansluit bij Zand op de mat. Aanvullend schrijven gastouders hun eigen plan welke volledig is afgestemd op hun situatie.

Positieve benadering.

Er wordt rustig en vriendelijk tegen de kinderen gesproken. Kinderen krijgen keuzemogelijkheden en tijd om dingen zelf uit te proberen en te ervaren. Er is structuur en duidelijkheid. Aanvaringen met de kinderen of ongelukjes worden altijd open en eerlijk met de ouders besproken.

Natuurlijke omgeving.

Kinderen krijgen gezonde, verse voeding. Er wordt op vaste tijden gegeten, altijd gezellig samen aan tafel. De gastouder gaat iedere dag met de kinderen naar buiten. De tv is zoveel mogelijk uit, er is geen of weinig speelgoed met batterijen.

Er zijn gastouders die de kinderen bij hen thuis opvangen en gastouders die naar het huis van de kinderen gaan. De locatie is een plek waar kinderen zich thuis voelen. Het is huiselijk en ingericht om in alle vrijheid veilig te kunnen spelen. Er is een aparte ruimte waar de kinderen rustig kunnen slapen. De locatie beschikt over een fijne plek om buiten te spelen en voldoet aan alle veiligheidseisen van de GGD.

### 3. Het pedagogisch klimaat

#### 3.1 Algemeen

Een huis met Zand op de mat is een plek waar kinderen zich optimaal kunnen ontwikkelen. Kinderen voelen zich vrij om zichzelf te zijn en worden gestimuleerd om hun grenzen te verleggen. Er is veel warmte en aandacht. De gastouders zijn zeer sociale mensen met een groot en warm hart voor kinderen. Wanneer ouders voor de eerste keer een voet over de drempel zetten voelen zij dat dit een goede plek is voor hun kind. Ze geven hun kind een tweede thuis, een prachtige aanvulling op de opvoeding.

#### 3.2 Veiligheid

Het bieden van een gevoel van veiligheid is de meest basale doelstelling in de kinderopvang, het draagt o.a. bij aan het welzijn van het kind. Het ontbreken van een veilig klimaat staat het realiseren van andere pedagogische doelstellingen (ontwikkeling van persoonlijke en sociale competenties) in de weg. Een kind verleent zijn gevoel van veiligheid aan een vaste en sensitieve verzorger. De beschikbaarheid van sensitief reagerende opvoeders in de eerste levensjaren blijkt bevorderlijk voor de veerkracht van kinderen, ook op lange termijn. Een vaste groep kinderen draagt eveneens bij aan het gevoel van veiligheid. En tot slot speelt de omgeving een rol in de veiligheidsbeleving van het kind. (Riksen – Walraven 1996, 1997, 2000)

Een veilige omgeving creëren heeft hoge prioriteit. Door de kleine groepen en een vaste gastouder wordt al een belangrijke basis gelegd. De opvang vindt plaats in het woonhuis welke sfeervol is ingericht. Wanneer de opvang plaats vindt in een apart deel van het woonhuis wordt deze huiselijke sfeer ook hier neergezet. Daarnaast is het belangrijk dat de gastouder ten alle tijden oplettend is naar de kinderen. Zij signaleert gedragsveranderingen en speelt in op de behoefte van het kind.

#### 3.3 De houding van de gastouder

De gastouder zet een positieve sfeer neer in haar opvang. Ze spreekt op een vriendelijke, rustige toon tegen de kinderen. Ze is een voorbeeld voor de kinderen en handelt hier ook naar. Ze is geduldig en maakt bewuste keuzes. Ze geeft kinderen de tijd om hun verhaal kwijt te kunnen en let erop dat haar aandacht goed verdeeld wordt.

### 3.4 Normen en waarden

Een kind leert de normen en waarden van de samenleving waarin hij opgroeit zich eigen te maken. De opvang bij een gastouder is een mooie manier om te zien hoe het ook net iets anders kan dan thuis. Het kind kan leren dat er diversiteit is in de maatschappij maar heeft ook nog veel behoefte aan eenduidigheid. Goed overleg tussen ouder en gastouder is van wezenlijk belang. Gastouder en vraagouder zijn open en flexibel naar elkaar en stellen altijd het belang van het kind voorop.

In haar eigen pedagogisch plan gaat iedere gastouder verder in op haar eigen normen en waarden. Ze beschrijft welke regels er zijn. Welke godsdienst zij uitdraagt en hoe zij hier eventueel vorm aan geeft.

De gezamenlijke normen en waarden van Zand op de mat zijn:

- De gastouder is rolmodel. Ze is rustig en vriendelijk. Ze spreekt goed Nederlands.
- Kinderen gaan vriendelijk met elkaar om. Er wordt niet geschopt, geslagen en gebeten. Wanneer dit wel gebeurt grijpt de gastouder in. Ze blijft rustig en leert kinderen zich te verplaatsen in de ander. Er wordt eventueel gebruik gemaakt van een stoeltje waar kinderen zich even kunnen bedenken maar kinderen worden nooit afgezonderd van de groep.
- Er is een open en eerlijk contact met de ouders. Ongelukjes en aanvaringen met de kinderen worden altijd besproken.
- Er wordt samen aan tafel gegeten.
- De tv is zoveel mogelijk uit.
- Er wordt niet gerookt in huis. Ook niet als de kinderen er niet zijn.

### 3.5 Voeding

Kinderen krijgen gezonde voeding. Bruin brood met gezond beleg. Vers fruit en een verantwoord tussendoortje zoals komkommer, kinderbiscuittje, soepstengel of een stukje brood. Melk, diksap of kruidenthee. De gastouder beslist zelf of zij ook biologische voeding aanbiedt. Ook de verzorging van warm eten verschilt per huis. Soms kookt de gastouder, soms nemen de kinderen eten mee van thuis en soms is er geen mogelijkheid om warm te eten. Dit staat beschreven in het Pedagogisch plan gastouder.

### 3.6 De natuur

Gastouders komen iedere dag met de kinderen buiten. Ze zoeken mooie plekken op waar kinderen kunnen genieten van de natuur. Het bos, een park, een speeltuin, de kinderboerderij, enz. De gastouder leert de kinderen met respect om te gaan met de natuur. Kleine diertjes in huis worden voorzichtig opgepakt en buiten gezet, afval wordt in de prullenbak gegooid en planten worden niet kapot gemaakt om te spelen. Gastouders nemen de tijd om met de kinderen te bekijken hoe mieren heen en weer lopen of hoe een Koolmees in en uit zijn nest vliegt. Schatten uit de natuur worden mee naar huis genomen en op een mooie plek in de tuin gelegd. Buiten is het nooit saai en het weer is nooit slecht. Bij nat of koud weer worden de kinderen goed aangekleed.

### 3.7 Observeren

Om gericht te kunnen observeren heeft Zand op de mat de WiS observatielijsten. (Welbevinden in Situaties) Hiermee kunnen de gastouders het welbevinden van de kinderen in kaart brengen.

#### 4. De leeftijdsfasen van de kinderen

In dit hoofdstuk wordt zo duidelijk mogelijk een beeld geschetst hoe kinderen van verschillende leeftijdsfasen worden opgevangen door de gastouder. Er wordt beschreven hoe de emotionele veiligheid van zowel de baby, de dreumes en peuter als van het schoolkind wordt gewaarborgd (zie hiervoor ook 3.2). Er wordt besproken hoe de kinderen hun persoonlijke en sociale competenties ontwikkelen. De ontwikkeling van kinderen gaat sprongsgewijs. De een richt zich op het praten, de ander op de motoriek en een paar maanden later is dit weer omgedraaid. De gastouder observeert en stimuleert heel gericht de ontwikkeling van ieder kind en bespreekt dit met de ouders.

##### 4.1 Baby's

Baby's worden omhult met warmte in een huis van Zand op de mat. Ze worden geknuffeld en gewiegd. De gastouder zingt zachte liedjes voor hen en neemt ze vaak op schoot. Vele momenten op de dag maakt de gastouder echt contact met de baby. Ze maken oogcontact en praten tegen elkaar.

Baby's zijn gebaat bij rust. De radio en tv zijn uit en er is een rustig plekje voor de baby om te spelen. Daarnaast krijgen ze volop de mogelijkheid om de wereld om zich heen op een veilige manier te verkennen. Er wordt speelgoed van verschillende materialen aangeboden. Er worden boekjes voorgelezen. Baby's worden uitgedaagd om zich te ontwikkelen door speelgoed net iets van het kleedje af te leggen. Onder toezicht worden zij op hun buik gelegd om nek en rugspieren sterk te maken. Het kruipen wordt gestimuleerd, dit bevordert de coördinatie.

Baby's volgen zoveel mogelijk het ritme van thuis. De slaap- en drinktijden worden aangepast aan het ritme van de baby.

##### 4.2 Dreumes en Peuters

In het ritme van kindjes tussen de 1 en 4 jaar staat voorspelbaarheid centraal. De dag bestaat uit een aantal vaste elementen. Dit zijn o.a. de eet- en slaapmomenten. Op uitjes worden kinderen goed voorbereid. De vaste dagindeling draagt bij aan de emotionele veiligheid van het kind. Als deze basis goed is heeft het kind de ruimte om zich verder te ontplooiën. Er is ruimte voor emotie. Huilen wordt serieus genomen maar wel gerelativeerd. Er wordt veel gelachen, kinderen genieten samen met de gastouder van goede peutergrappen.

Kinderen worden volop gestimuleerd om zich te ontwikkelen.

- Ze spelen iedere dag buiten. Er wordt geschommeld, geklommen en over randjes gelopen. Ze ervaren de kou, de warmte en de regen. Ze ervaren wat de verschillende seizoenen met zich mee brengen.
- Er wordt gespeeld met vormloos materiaal zoals klei, zand en water.
- Er wordt geknutseld met verschillende materialen. Denk aan waterverf, wasco, lijm, stickers, papier en karton. Maar ook aan dennenappels, stenen, takjes, eikels en ander natuurlijk materiaal.
- Er is speelgoed met wielen aanwezig. Loopfietsjes, steppen, karren, e.d.
- Er wordt iedere dag voorgelezen.
- Er wordt iedere dag gezongen.



Jonge kinderen moeten nog leren om zich in een ander te verplaatsen. Dit is een belangrijk proces om een sociaal mens te worden. De meeste kinderen kunnen rond hun zesde levensjaar goed rekening houden met een ander. De gastouder begeleidt dit proces stap voor stap en heeft respect voor het feit dat dit proces enkele jaren duurt.

#### 4.3 Schoolkinderen

Na schooltijd is er in een huis van Zand op de mat tijd voor individuele aandacht voor de kinderen. Gastouders stimuleren kinderen om te vertellen wat ze hebben gedaan op school en met wie ze hebben gespeeld. Er wordt samen wat gedronken en gegeten, er is even een moment van rust. Kinderen ervaren het gevoel van thuiskomen. Kinderen worden volop gestimuleerd om zich sociaal te ontwikkelen. Voorbeelden hiervan zijn:

- Elkaar helpen bij het knutselen.
- Leren omgaan met het verliezen van een spelletje voetbal.
- Vertellen wat je dwars zit.
- Samen lol maken.
- Je verplaatsen in de ander, er worden geen kinderen buitengesloten.

De gastouder bepaalt het activiteiten programma. Uiteraard krijgen de kinderen, afhankelijk van hun leeftijd, hier zeggenschap in. Sommige gastouders leggen de nadruk op sport, andere op creativiteit en weer andere brengen de meeste tijd door in de natuur. Bij het opstellen van een programma maakt de gastouder bewuste keuzes. Kinderen ontwikkelen zich, weliswaar onbewust, door het uitvoeren hiervan. Een voorbeeld is het maken van een hut in het bos. De kinderen bedenken welke materialen hiervoor nodig zijn en waar zij die vandaan halen. Ze ontwikkelen hun motoriek door te sjouwen met takken en het bouwen van de hut. Ze leren nieuwe knopen te leggen om de takken goed aan elkaar vast te maken.

## 5. De werkwijze

### 5.1 De werkwijze

Zand op de mat streeft naar kinderopvang van hoge kwaliteit. Om dit te realiseren worden de volgende eisen gesteld:

- Zowel de gastouders als de vraagouders kunnen zich vinden in de visie van Zand op de mat.
- De gastouder en vraagouders zijn bereid om met elkaar samen te werken.
- De gastouder stelt zich open voor begeleiding van Zand op de mat.
- De gastouder is gemotiveerd om zich te professionaliseren. Dit kan door het bezoeken van de informatieavonden en het deelnemen aan de digitale intervisie.
- De gastouder zorgt ervoor dat de woning voldoet aan de hygiëne- en veiligheidseisen die gesteld worden door Zand op de mat en de GGD.
- Gastouder en vraagouder zorgen ervoor dat de contracten die getekend zijn worden nageleefd.

### 5.2 De gastouder

De gastouder voldoet aan de volgende eisen:

- Haar werkwijze past binnen de visie van Zand op de mat.
- Ze is minimaal 18 jaar
- Ze heeft minimaal een mbo-3 opleiding afgerond
- Ze heeft een diploma dat voldoet aan de wettelijke eisen om gastouder te zijn
- Ze heeft een geldig EHBO diploma
- Zij en haar 18-jarige huisgenoten hebben een verklaring omtrent gedrag (deze is bij aanmelding bij Zand op de mat niet ouder dan twee maanden)
- Haar eigen kinderen staan niet onder toezicht
- Ze is niet uit de ouderlijk gezag ontheven of ontzet

### 5.3 Het woonhuis

Er zijn gastouders die de kinderen bij hen thuis opvangen en gastouders die naar het huis van de kinderen gaan. Soms hebben gastouders een aparte ruimte ingericht voor de opvang van de kinderen. Bijvoorbeeld in de aanbouw van hun huis of in een verbouwde garage.

De locatie is een plek waar kinderen zich thuis voelen. Het is huiselijk en ingericht om in alle vrijheid veilig te kunnen spelen. Er is een aparte ruimte waar de jonge kinderen rustig kunnen slapen. De locatie beschikt over een fijne plek om buiten te spelen.

De woning voldoet aan alle veiligheidseisen die de GGD stelt. Zand op de mat bezoekt de woningen twee keer per jaar en neemt ieder jaar een risico-inventarisatie af. Zie bijlage 1 voor de eisen die aan de woning gesteld worden.

#### 5.4 Het aantal kinderen

- De gastouder mag maximaal 6 kinderen van 0 tot 13 opvangen. Daarbij worden eigen kinderen tot 10 jaar meegeteld.
  - De gastouder mag niet meer dan 5 kinderen tegelijk opvangen als deze allemaal jonger dan 4 jaar zijn. Dit is inclusief de eigen kinderen tot 4 jaar.
  - Er mogen maximaal 4 kinderen van 0 en 1 jaar tegelijk aanwezig zijn, waarvan maximaal 2 kinderen van 0 jaar. Dit is ook weer inclusief eigen kinderen van deze leeftijd.
- Er is een achterwacht beschikbaar. Deze moet in noodsituaties binnen 15 minuten aanwezig kunnen zijn.
  - De eigen kinderen van de gastouder (en hun vriendjes) tellen alleen mee als zij aanwezig zijn tijdens de opvang.
  - Kinderen van zeven jaar of jonger mogen nooit alleen gelaten worden. Kinderen van acht jaar of ouder mogen, in overleg met de ouders, bv. alleen naar school.

#### 5.5 Zand op de mat

Zand op de mat heeft tot doel kwaliteit van de Nederlandse kinderopvang te verhogen. Dit doe ik o.a. door heel goede gastouders te bundelen. Ik stel hoge eisen aan de gastouders. Zowel aan hun opleidingsniveau als aan de manier van werken. Gastouders mogen trots zijn op hun werk. Bijdragen aan de ontwikkeling van jonge kinderen is een belangrijke bijdrage leveren aan de basis voor de rest van hun leven.

Zand op de mat stimuleert gastouders om verder te kijken dan hun eigen opvang. Dit doe ik door het opzetten van intervisie. Zowel digitale intervisie (via de mail) als contactintervisie. Gastouders benoemen elkaars aandachtspunten en positieve eigenschappen. Door ervaringen uit te wisselen blijf je scherp en gemotiveerd. Twee keer per jaar komt er een inspirerende nieuwsbrief uit, met achtergronden, ideeën en pronkstukken van gastouders. Ik verzorg interessante avonden waar verschillende mensen zullen spreken. Denk aan een orthopedagoog die onderzoek heeft gedaan naar het verschil tussen jongens en meisjes. Of iemand van de kamer en koophandel die toelichting geeft op het runnen van een kleinschalige kinderopvang. Ik kom minimaal twee keer per jaar op bezoek bij de gastouders. Ik neem de veiligheid- en risico-inventarisatie af en geef aan welke punten er eventueel nog veranderd moeten worden. Ook informeer ik de gastouders als hun ehbo-certificaat bijna verloopt zodat zij ervoor kunnen zorgen dat zij tijdig op herhalingsles gaan. Zand op de mat bewaart een kopie van de verklaring omtrent gedrag van de gastouders en hun evt. meerjarige huisgenoten. Vraagouders die op zoek zijn naar een gastouder kunnen zich bij mij inschrijven. Ik geef de gegevens van de vraagouders door aan (nieuwe) gastouders. Ik voer intake en koppelingsgesprekken. Ik controleer of gastouders zich aan de regels houden door steekproefsgewijs onverwacht langs te gaan. Ik controleer het aantal kinderen in vergelijking met het aantal opgegeven kinderen. Zo stimuleer ik om de kinderopvangtoeslag zo eerlijk mogelijk te gebruiken.

## Bijlage 1 Kwaliteitsnormen opvangruimte

### Kwaliteitsnormen opvangruimte

#### 1. De woonomgeving

De woning ligt op een plek die veilig is voor de gezondheid van kinderen (let op verkeersveiligheid, lawaaioverlast en vervuiling)

#### 2. Buitenspeelruimte

- Er is een buiten speelruimte aanwezig.
- Indien de eigen tuin wordt gebruikt, is deze afgeschermd zodat kinderen niet ongemerkt kunnen weglopen. In de zomer is er een plek in de schaduw om te spelen. De tuin nodigt uit om bezig te zijn. Vegen, ballen, bladeren zoeken, met zand spelen. Kinderen kunnen er veilig spelen.
- Als er aan de speelruimte een balkon grenst is deze afgeschermd met een balustrade van ten minste 100 centimeter hoogte. Deze is niet te beklimmen en de afstand tussen de spijlen is maximaal 10 cm. Op het balkon zijn voorwerpen waarop kan worden geklommen weggehaald.
- Als er een zandbak is, wordt deze na gebruik afgedekt met een net of deksel.
- Een eventueel speeltoestel staat op gras, zand of ander zacht materiaal (i.v.m. vallen). Het is veilig en goed onderhouden. Er wordt een logboek bijgehouden over het onderhoud.
- Binnen de afgeschermd speelruimte staan geen giftige planten of planten die anderszins gevaarlijk zijn.
- Een vijver in de tuin is afgeschermd zodat jonge kinderen er niet in kunnen lopen of vallen.
- Spelen met water brengt risico's met zich mee. Kinderen kunnen verdrinken in een heel klein laagje water. Kinderen worden nooit alleen gelaten en voortdurend in de gaten gehouden door de gastouder.

#### 3. De woning

##### **De entree**

- De buitendeuren zijn van binnenuit niet door kinderen te openen.

##### **Trappen**

- Kinderen komen alleen onder begeleiding van de gastouder op de trap.
- De gastouder heeft altijd 1 hand vast aan de leuning.
- Zowel onder als boven aan de trap is een goed afsluitbaar hekje geplaatst.

##### **Speelruimte kinderen**

- Er is voldoende speelruimte beschikbaar.
- De ruimte nodigt uit om te spelen. Kinderen kunnen zelf speelgoed pakken en terug zetten.
- Er is een rustige lig- of zitplek (box, zacht matras of kleed) wanneer er opvang aan baby's wordt geboden.
- Er is een plek om te knutselen. (Dit kan ook de eettafel zijn.) De knutselspullen kunnen gemakkelijk door de gastouder gepakt en opgeruimd worden.

### **Eetruimte / keuken**

- Er is een tafel om met zijn allen te kunnen eten.
- Gevaarlijke middelen / materialen zijn op een veilige plaats opgeborgen. (denk aan schoonmaakmiddelen, scherpe messen, e.d.)
- Als de gastouder ervoor kiest om te koken tijdens opvanguren zorgt zij dat dit veilig gebeurt. Er zijn geen kinderen in de buurt van het gasfornuis. Er is wel toezicht op de kinderen.
- Er is een gifwijzer aanwezig.

### **Wassen en plassen**

- Als er kinderen jonger dan 2,5 jaar worden opgevangen, is er een commode of andere geschikte verschoonplek aanwezig.
- Verschoonspullen liggen onder handbereik.
- De verschoonplek wordt na iedere verschoonbeurt schoongemaakt.
- Het toilet is in geval van nood aan de buitenzijde eenvoudig te openen.
- Handen worden na ieder toiletbezoek / verschoonbeurt gewassen met water en zeep.

### **Slapen**

- Als kinderen jonger dan 2,5 jaar worden opgevangen is er een goed geventileerde slaapkamer aanwezig.
- De ramen zijn voorzien van uitvalbeveiliging.
- De bedjes zijn heel en van degelijke kwaliteit. De spijlen zijn minimaal 70 cm hoog en de spijlbreedte is tussen de 4,5 en 6,5 cm.
- In de bedjes ligt een goed passend matras. Dit is maximaal 2 cm kleiner dan de bedombouw.
- Er wordt alleen katoenen (evt. in overleg met de vraagouders wollen) beddengoed gebruikt.
- Er zijn geen kussens en/of kussenslopen in de bedjes aanwezig. Ook stootranden worden niet gebruikt.
- De gastouder is goed op de hoogte van het protocol wiegendood.

#### **4. Algemene regels die gelden voor alle ruimten waar kinderen komen**

- De gastouder is telefonisch bereikbaar tijdens de opvanguren.
- Er is een goed gevulde EHBO trommel aanwezig en de trommel wordt meteen na gebruik weer aangevuld.
- De gastouder weet hoe te handelen in geval van brand en/of noodgevallen (zie protocol "wat te doen bij brand")
- In de woning is op iedere verdieping een rookmelder aanwezig.
- Er is een brandblusser aanwezig.
- Alle materiaal, speeltoestellen en meubilair zijn schoon en veilig (let op banken met losse knopen, laden die makkelijk open te trekken zijn, tafels met scherpe hoeken, wankele kasten enz.)
- Vloeren en wanden zijn schoon en splintervrij.
- Stopcontacten zijn buiten bereik van kinderen geplaatst of voorzien van kinderbeveiliging.
- De woning is voorzien van een aardlekschakelaar.
- Gevaarlijke artikelen zoals drank, lucifers, bijtende middelen en rookwaren worden buiten bereik van kinderen gehouden.
- De woning is geheel rookvrij.
- Er is voldoende ventilatie.
- Er zijn geen honden bij de kinderen aanwezig.

- De kinderen worden niet met huisdieren alleen gelaten.
- Kattenbakken zijn zodanig geplaatst dat jonge kinderen er niet zelfstandig in kunnen komen.
- Er zijn geen giftige kamerplanten aanwezig in de ruimte waar kinderen opgevangen worden.
- De geiser en verwarmingsketel worden jaarlijks gecontroleerd en schoongemaakt.
- Losliggende matten/kleden zijn voorzien van een antisliponderlaag.